

Joop Wijn Exit

Anton C. Zijderveld

#Met excuus voor het cliché, maar het bericht dat Joop Wijn de politiek heeft verlaten kwam als een donderslag bij heldere hemel. Want hoe helder is de politieke hemel op dit moment niet door een veelbelovend regeerakkoord. En hoe helder was tot zijn besluit van afgelopen maandagavond deze hemel niet voor Joop Wijn. In het verschiet lag immers of een ministerspost, of het fractievoorzitterschap van het CDA.

#Ik heb in de afgelopen jaren het genoeg gehad Joop Wijn een aantal keren intensief te spreken. Hij wordt wel eens afgestempeld (onlangs nog in Intermediair) als een politicus die door ambitie gedreven niet veel moet hebben van intellectuele, laat staan filosofische overpeinzingen – een ‘Macher’, een pragmaticus. Mijn ervaringen met hem zijn heel anders. Zeker hij is ambitieus en genoot tot voor kort ook van zijn snelle succes in de politieke arena van Den Haag. Ik vond zijn jeugdige enthousiasme dat naïef leek, maar het allerm minst was, verfrissend. Enkele maanden terug moesten we een lunch in het honk voor Haagse politici, ‘Le Bistrot’, korter houden dan was afgeproken, omdat hij in de Tweede Kamer voor een politiek akkefietje ter verantwoording werd geroepen. Ik ging met hem mee en nam plaats op het balkon, van waar bezoekers een kijkje in de parlementaire keuken kunnen nemen. Hij kreeg enkele pittige en pinnige vragen, maar die beantwoordde hij met verve, humor en een meesterlijk gespeelde deemoed. Ja, er was wel wat fout gegaan, maar dat zou hij snel repareren. De kritiek ebde snel weg. ‘Een staatsman in de dop’, ging toen door me heen.

#En zeker, hij is een pragmaticus, houdt niet van intellectuele hoogstandjes en gewichtigdoenerij. Maar dat betekent niet, zo merkte ik in onze gesprekken, dat hij oppervlakkig is en niet nieuwsgierig naar de grotere maatschappelijke en historische verbanden van het politieke bedrijf. We spraken dan vooral over het eigene en het oneigene van het christen-democratische gedachtegoed. Wat is nou in het amalgaam van politieke ideeën en opgewonden ‘hypes’ de identiteit, het gezichtsbepalende van het CDA dat nu eens een coalitie ter linkerzijde en dan weer ter rechterzijde van het midden aanvaardt? We hadden het dan over het belang van een vitale burgersamenleving (‘civil society’) als draagvlak voor een vitale markt en een vitale rechtsstaat. We discussieerden dan over de denkbeelden van Robert Putnam uiteengezet in zijn baanbrekende boek ‘Making Democracy Work’.

#In het verlengde van dit alles hadden we het over het belang dat een partij als het CDA zou moeten hechten aan instituties als huwelijk, gezin, school, universiteit, vakbond, politieke partij. Ze zijn traditionele verbanden die waarden, normen en deugden borgen en overdragen. Die natuurlijk niet heilig zijn, die veranderen, maar niettemin stabiliteit en zekerheid kunnen (zouden moeten) bieden. Individuen kunnen eerst echt hun vrijheid realiseren, indien ze de verantwoordelijkheid van instituties op zich nemen.

#Tot maandagavond dacht ik regelmatig over zijn politieke toekomst: als minister van financiën natuurlijk, maar dat zal Wouter Bos wel moeten worden; als minister van economische zaken dan, maar dat strookte wellicht niet met zijn ambities? Nee, beter als fractievoorzitter in de Tweede Kamer. Dan had hij deze wat non-descripte groep parlementariërs gezicht en élan kunnen geven. En nu is hij weg!

#Ik begrijp het niet en zou willen weten wat hier nou eigenlijk is gebeurd. Eén ding is zeker, het bedrijfsleven zal zijn voordeel doen met Wijns politieke ervaringen en contacten en met zijn niet geringe financieel-economische expertise. De politiek daarentegen lijdt een enorm verlies.